

קונטרס

י'קרא דמלכא המבואר

מכבוד קדושת מרן
בעל היקרא דמלכא זיע"א

פרשת בהעלותך

עם ביאור משולב על דברי קדשו
והוספת ציונים והערות

נערך ע"י הרב"ג ר' אברהם זילבר שליט"א
בן מורנו ראש הישיבה שליט"א

כל הזכויות שמורות

למכון "מעיינות הרים"

להוצאת ספרי הצה"ק לבית זוועהיל
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

רח' האדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל, בית ישראל

ת.ד. 5088 ירושלים 91050

טל: 052-7646061 פקס: 02-5326464

דוא"ל: 5326464@gmail.com

יו"ל בסיוע הצה"ק זוועהיל

עיצוב ועימוד:

סוף פסוק – 0583256900

סוף
פסוק

בסוף, עימוד טוב קבע

פרשת בהעלותך

תשט"ז

הענין שכתוב ויעש כן אהרן, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה (רש"י). כי הענין של המנורה ה' בו נר אמצעי וכולם נוטים לאמצעי, וענין אמצעי שיש מדריגות למעלה הימנה ולמטה הימנה יותר פנימיות ויותר חיצוניות, והענין של מול פני המנורה מרמז אל מול פני המנורה העליונה שבשמים, ומדת אהרן לקשר מדות ונקודות טובות שבבני ישראל ולהפנות אותם אל מול פני האמצעי, שהוא ענין מקבל

ביאורים

ממוצע ביניהם, וכן על דרך זה יש מדרגות יותר פנימיות ממנו ויותר חיצוניות ממנו, והוא ממוצע ביניהם. ועל דרך זה יש לבאר גם הענין של 'אל מול פני המנורה' שבא ללמד שכל הנרות נוטים לנר האמצעי, כי הוא מרמז שהמנורה התחתונה היתה דולקת אל מול פני המנורה העליונה שבשמים², ולכן כל הנרות התחתונים היו מכוונים כלפי הנר האמצעי שהוא היה הממוצע בין המנורה העליונה למנורה התחתונה. ועל זה פירש רש"י, 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה', שהיתה מדת אהרן לקשר מדות ונקודות טובות שבבני ישראל ולהפנות אותם אל מול

אמצעי הוא כממוצע שיש למעלה ולמטה ממנו • אהרן הכהן היה מקשר נקודות טובות מישראל להעלות השפעה לעליונים ולהוריד שפע לתחתונים • שבעה רועים מאירים בשבעה הנרות • היה גם יחוד ימין ושמאל בהטיה לאמצעי.

הענין שכתוב בפרשת עשיית המנורה (במדבר ח, ג), 'ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרתיך כאשר צוה ה' את משה', ופירש רש"י 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה'. כי הענין של המנורה הוא כידוע שהיה בו נר אמצעי, וכולם היו נוטים לאמצעי^א, וענין אמצעי משמעותו תמיד שיש מדריגות למעלה הימנה ולמטה הימנה והוא

ציונים והערות

הכא נטלא כנסת ישראל נהורא, ואמא עלאה מתעטרא, וכלהו בוצינין מינה נהרין. בה תרין טופסירין דקיקין פרחין, שושבינין כולהו קטריין לגבי עלאה, ומתמן לתתא'. וראה עוד פרדס רמונים (שער לא פרק ח והובא בשל"ה הק' בשער האותיות אות ק): 'והם שבעה קני מנורה העליונה בסוד המשפיע, וסוד ז' קני מנורה התחתונה המקבלת והם ת"ת ומלכות, והרוח אשר ביניהם קו האמצעי המיוחדם היוצא בכח הדבור'.

א. וכמו שנאמר (במדבר ח, ב): 'אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות', ופירש רש"י: 'אל מול נר אמצעי שאינו בקנים, אלא בגוף של מנורה יאירו שבעת הנרות, ששה שעל ששת הקנים, שלשה המזרחיים פונים למול האמצעי, הפתילות שבהן, וכן שלשה המערביים ראשי הפתילות למול האמצעי'. ב. ראה זוה"ק בפרשתנו (קג): 'שמע חד קלא דהוה אמר, בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות.'

ומשפיע, שגם העליונים מקבלים ע"י האמצעי הם המעשים טובים של בני ישראל שמאירים בהם זכיות בני ישראל, גם על ידי האמצעי בני ישראל מושפעים חסדים וישועות וכל צרכם ומחסורם, כי נר ה' נשמת אדם (משלי כ, כז), ועל ידי השבעה

ביאורים

למעלה. ובדאי גם על ידי נר האמצעי, בני ישראל מושפעים חסדים וישועות וכל צרכם ומחסורם מהמנורה העליונה אל המנורה התחתונה, כי 'נר ה' נשמת אדם' (משלי כ, כז), וכמו שהנשמה משפיעה חסדים גם הנר משפיע חסדים¹, ועל ידי השבעה רועים הידועים שהם אברהם יצחק ויעקב משה אהרן יוסף ודוד מאירים שבעת הנרות שהם נשמות ישראל², והמעלה אותם כלומר

פני האמצעי שמשם ישפיע למנורה העליונה³. ולכן נחשב הנר האמצעי ממוצע המקשר בין העליונים לתחתונים, שהוא ענין מקבל ומשפיע⁴, כי לא רק התחתונים מקבלים ההשפעה מהעליונים, אלא שגם העליונים מקבלים השפעה ע"י האמצעי⁵, הם המעשים טובים של בני ישראל שמאירים בהם, כלומר בעליונים זכיות בני ישראל, והוא בחינת השפעה מלמטה

ציונים והערות

תנו עוז לאלקים, ופרנסה היינו חיות רצה לומר בעשיית מצותיו יתברך בזה נותנין כח ועוז וחיות להשם ברוך הוא כביכול¹. 1. ראה זוה"ק פרשת פינחס (ו'ט): 'נשמתהון דישאל אתגזרו, מגו בוצינא קדישא דדליק, דכתיב, (משלי כ) נר יי נשמת אדם. והאי נר בשעתא דאתדליק מגו אורייתא דלעילא, לא שכיך נהורא עליה אפילו רגעא. ורזא דא, (תהלים פג) אלהים אל דמי לך. כגוונא דא כתיב, (ישעיה סב) המזכירים את יי אל דמי לכם, לא שכיכו לכון. נהורא דשרגא כיון דאתאחדא גו פתילה, ההוא נהורא לא שכיך לעלמין, אלא מתגנענא נהורא לכאן ולכאן, ולא משתכיך לעלמין². 2. ראה נועם אלימלך (פרשת בהעלותך): 'אך הענין דאיתא שבעה רועים יש לישראל אברהם כו' יוסף ודוד ושעליהם עומדים כל העולמות שהם מאירים בשבעה ימי הבנין, והם יסוד כל העולמות ונמצא הצדיקים נקראים אורות והנה הצדיק העובד השם באמת צריך לקשר עצמו בשבעה רועים הנ"ל, והשם יתברך מלמד לצדיק שלא זה בלבד יעשה לקשר עצמו בשבעה רועים רק יקשר עצמו בכללות ישראל גם כן, אך זאת בלתי אפשר לקשר עצמו בכללות ישראל ובשבעה רועים בבת אחת כי בעת שהוא מקשר עצמו בכללות ישראל צריך לירד ולהטות עצמו ממדרגתו העליונה ובעת שהוא מקשר עצמו בשבעה הרועים אזי הוא עולה וגבוה

ג. ראה אלשיך בפרשתנו (במדבר ח, א): 'כי שבעה נרות שהיה מדליק אהרן מול פניהם, הוא לעומת המנורה העליונה שבמשכן ההוא הרוחנית'. וראה עוד מלבי"ם (במדבר ח, ו): 'ויעש כן אהרן, שהעלה נרות שלמטה אל מול פני המנורה העליונה'. ד. ראה מה שכתב רבינו לקמן תשל"ב: 'וכתיב בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, היא המנורה העליונה שמאיר בשמן של מעשים טובים מישראל. והענין שתמיד נמצאים בישראל שבעה רועים המנהיגים העולם ומשה רבינו רעיא מהימנא, ואהרן מקשר השבעה רועים ע"י השבעה נרות, ונר אחד יש שעל ידו מתגלה הנס של השראת השכי' וכפרת העגל (עי' שבת כב:), ואחרות כולם פונים אליה לקבל השפעה ע"י מעשים טובים ותשובה והתקרבות להיכנס תחת כנפי השכינה. ומדת אהרן חסד (זוה"ק ח"א השמטות רנז): לקשר עליונים ותחתונים להשפיע חסדים מעילא לתתא ולהכין כלים לקבל החסדים'. ה. יסוד זה נתבאר הרבה בכתבי הבעש"ט הק' ותלמידיו, בסוד 'תנו עוז לאלקים', ויסודו מדברי הזוה"ק פרשת ויקרא (ז:): 'ובגין כך ישראל מפרנסי לאביהן שבשמים תנינ'. ויסוד זה מובא רבות בכל כתבי הבעש"ט ותלמידיו, ראה דגל מחנה אפרים (פרשת אחרי ד"ה ושמותם): דאיתא (זוהר ויקרא ז:): ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים על דרך (תהלים ס"ח, ל"ה)

רועים מאירים שבעת הנרות, והמעלה אותם הוא אהרן שמקשר עליונים ותחתונים לאמצעי, וזה מעשה המנורה מקשה, לשון קומה אחת שלימה על ידי יחוד מאירים זה בזה הימינים והשמאלים לאמצעי ולמול המנורה העליונה.

תשי"ז

וביום הקים את המשכן וגו', ובהאריך הענן על המשכן ימים רבים ושמרו וגו'. הענין, שבני ישראל חנו סביב למשכן והסתכלו בעיניהם תמיד למעלה על הענן השורה על המשכן אם עולה וצריכים לנסוע, וחיכו לעשות רצונו ית' בכליון

ביאורים

בני ישראל היה להם למשמרת לראות מסעיהם על פי הענן ולא היו טרודים בעול הפרנסה והיו דבוקים בעבודת הקודש.

הכתוב אומר (במדבר ט, טו-יט): 'וביום הקים את המשכן כסה הענן את המשכן לאהל העדת ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר וגו', ובהאריך הענן על המשכן ימים רבים ושמרו בני ישראל את משמרת ה' ולא יסעו' וגו'. ומשמע מפשט הכתובים שהיה לבני ישראל משמרת מיוחדת במה שלא נסעו, ויש לבאר הענין, שבני ישראל חנו סביב למשכן, והסתכלו בעיניהם תמיד למעלה על הענן השורה על המשכן, האם הוא

המדליק את המנורה הוא אהרן שמקשר עליונים ותחתונים לאמצעי, והוא הרמיזה באמרם 'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה' אלא קישר העליונים והתחתונים כדבעי ע"י הארת המנורה. אך בנוסף יש בהטיית כל הנרות אל מול האמצעי גם יחוד שלם של צד ימין עם צד השמאל, וזה כונת אומרו 'וזה מעשה המנורה מקשה' (במדבר ח, ד), הוא לשון קומה אחת שלימה, כי על ידי יחוד שכל הנרות נוטים לאמצע לעומת הנר האמצעי הרי הם מאירים זה בזה, הימינים והשמאלים לאמצעי ולמול המנורה העליונה.

ציונים והערות

כונת רבינו דאהרן הכהן הוא נגד הנר האמצעי, אבל מצד סדר הספירות אהרן הכהן הוא נגד הנר החמישי או השישי [ב' הגרסאות הידועים בסדר האופיזיא] לכן פירשנו שהוא המעלה את הנרות, וראה ליקוטי תורה (פרשת בהעלותך): 'והנה אהרן הוא המדליק את הנרות הללו לפי שהוא משבעה רועים הממשיכים חיות ואלהות לכללות נש"י והוא ממשיך להעלות אהבה עזה לה', ולהגדיל מדורת אש האהבה כרשפי אש שלהבת מתלהטת בקרב איש ולב עמוק'.

מעל גבוה ואי אפשר להיות בבני אדם הב' קשרים הנ"ל וזהו שאמר השם יתברך דבר אל אהרן כו' דהיינו ללמדו שיעשה בהדרגה מתחילה יקשר עצמו בכללות ישראל ואחר כך ב' רועים זהו בהעלותך את הנרות רוצה לומר בעת שתעלה עצמך להקשר בנרות הם ז' הרועים הנ"ל אל מול פני המנורה הם כללות ישראל נקראים פני המנורה שהם השורש והגוף של המנורה ואחר כך יאירו שבעת הנרות הם ז' הרועים שתתקשר ותאיר בהם'. ח. בפשטות

עינים, פעם חיכו זמן מועט ופעם זמן ארוך מאד ימים ושנים, ולפי ערך לקיטת הנצוצות הקדושים שהיו צריכים לשאוב באותו מקום (ראה אוה"ח הק'), כי באותו זמן לא היו טרודים בעול של פרנסה ולא עול מלבושים אלא יומם ולילה בעבודת הקדוש בדביקות השכינה הק'. ולפי שאז באותו הזמן נתעלו במעלה הכי גבוהה ולא יכלו לעמוד כך בתמידות נפלו ממדרגתם לתאות אכילה מי יאכילנו בשר.

והיית לנו לעינים. איתא בזה"ק (ריש פר' יתרו) בזמן שבא יתרו להתגייר אז נתעלה

ביאורים

וחיכו לעשות רצונו, ולפי שאז באותו הזמן נתעלו במעלה הכי גבוהה ולא יכלו לעמוד כך בתמידות, נפלו ממדרגתם לתאות אכילה באמרם (במדבר יא, ד), 'מי יאכילנו בשר'.

יתרו יתר פרשה בתורה וכיבד בזה את משה וישראל • אך נעשה בזה חסרון שלא כולם שמעו מפי משה ולא קיבלו מדרגת משה עד שניבאו אלדד ומידד משה מת וכו'.

באמצע הפרשה מובא איך שיתרו ביקש לשוב למקומו, ומשה רבינו אומר לו (במדבר י, לא), 'אַל נָא תַעֲזֹב אֶתָּנוּ כִּי עַל כֵּן יִדְעָתָּ חַתָּנִינוּ בְּמִדְבָּר וְהִיִּית לָנוּ לְעֵינִים'. איתא בזה"ק (ריש

עולה וצריכים לנסוע, וחיכו לעשות רצונו ית' בכליון עינים, פעם חיכו זמן מועט ומיד כבר נעלה הענן, ופעם חיכו זמן ארוך מאד ימים ושנים^ט, והיה זמן ההמתנה בגזירת עליון לפי ערך לקיטת הנצוצות הקדושים שהיו צריכים לשאוב באותו מקום (ראה אוה"ח הק')^ז, כי באותו זמן שבני ישראל היו יושבים במדבר לא היו טרודים בעול של פרנסה, כי היה יורד להם מן מן השמים והיו שותים מים מבארה של מרים, ולא היה עליהם עול של מלבושים, שהרי היו מלבושיהם גדלים עמהם וענני הכבוד היו שפין ומגהצין אותם^{יא}, אלא יומם ולילה היו פנויים בעבודת הקדוש בדביקות השכינה הק'.

ציונים והערות

ט. ראה רש"י ריש פרשת מסעי (במדבר לג, א): 'אלה מסעי - למה נכתבו המסעות הללו. להודיע חסדיו של מקום. שאעפ"י שגזר עליהם לטלטלם ולהניעם במדבר לא תאמר שהיו נעים ומטוטללי ממסע למסע כל ארבעים שנה ולא היתה להם מנוחה. שהרי אין כאן אלא ארבעים ושתים מסעות. צא מהם י"ד שכולם היו בשנה ראשונה קודם גזירה. משנסעו מרעמסס עד שבאו לרתמה. שמשם נשתלחו המרגלים שנא' (במדבר יב) ואחר נסעו העם מחצרות וגו' (שם יג) שלח לך אנשים וגו'. וכאן הוא אומר ויסעו מחצרות ויחנו ברתמה למדת שהיא במדבר פארן ועוד הוצא משם ח' מסעות שהיו לאחר מיתת אהרן מהר ההר עד ערבות מואב בשנת הארבעים נמצא שכל שמנה ושלושים שנה לא נסעו

אלא עשרים מסעות'. י. ז"ל האור החיים הק' (במדבר ט, כא): 'זה העם בזה לפי מאמר אנשי אמת שטעם העברתם במדבר הוא, לברר ניצוצי הקדושה השבויות ביד שיוכן מדבר ציה, אשר על כן היודע נסתרות היה משער שיעור אשר יספיק לבירור במקום ההוא, אם מעט ואם הרבה, והיו מתעכבים כפי הצורך, גם לא היו חונים אלא במקום שיש לברר, ולא במקום שיספיק בו הבירור במשך זמן הילוכם בו'. יא. כמו שנאמר (דברים ח, ד): 'שְׁמַלְתָּךְ לא בָּלְתָה מַעֲלִיךְ וְרִגְלְךָ לא בָּצְקָה זֶה אֲרֻעִים שָׁנָה, ופירש רש"י: 'ענני כבוד היו שפין בכסותם ומגהצים אותם כמין כלים מגהצים ואף קטניהם כמו שהיו גדלים היה גדל לבושן עמהם כלבוש הזה של חומט שגדל עמו'.

יקרא דקוב"ה מכולא, דוקא מי שעבד כל ע"ז שבעולם ולא נשאר ע"ז אחד שלא עבדה ואחר כך אמר (שמות יח,יא) עתה ידעתי כי גדול ה' מכל וכו'. וזכה להעלות כבוד משה רבינו וכבוד בני ישראל, שהרי הוכיח את משה שהוא מזלזל בכבודן שהוא לבדו יושב וכל העם נצבים עליו (שם יד, וברש"י שם יא), שהם בנים למקום ואסור לזלזל בכבודם. גם ע"י שהוסיף פרשה בתורה ואתה תחזה למנות שרי אלפים ושרי מאות, וכל הדבר הקשה יביאון אל משה זה כבוד למשה שהוא על גבי כולן.

ביאורים

ולכהניסו תחת הקדושה. וזכה יתרו להעלות כבוד משה רבינו וכבוד בני ישראל, שהרי הוכיח את משה שהוא מזלזל בכבודן של ישראל כשהוא לבדו יושב וכל העם נצבים עליו (שם יד, וברש"י שם יא) יד, שהם בנים למקום ואסור לזלזל בכבודם. גם הוסיף כבוד למשה ע"י שהוסיף פרשה בתורה היא פרשת (שמות יח, כא): 'וְאַתָּה תִּחְזֶה, לַמִּנּוֹת מִכָּל יִשְׂרָאֵל שְׂרֵי אֲלָפִים וְשְׂרֵי מֵאוֹת, וְכָל הַדָּבָר הַקָּשֶׁה יָבִיאוּן אֶל מֹשֶׁה, הֲרִי זֶה כְּבוֹד לְמֹשֶׁה שֶׁהוּא עַל גְּבִי כוֹלָן.

פר' יתרו)², שיש בעולם בחינת מלך וכהן מצד הקדושה, ויש בחינה של מלך וכהן גם מצד הסט"א, בחינת המלכות של הסט"א נשברה בהכנעתו של פרעה, והבחינה של כהן דסט"א נשברה בזמן שבא יתרו להתנייד, אז נתעלה יקרא דקוב"ה מכולא. כי דוקא מי שעבד כל ע"ז שבעולם ולא נשאר ע"ז אחד שלא עבדה³, ואחר כך אמר (שמות יח, יא), עַתָּה יִדְעֹתִי כִּי גָדוֹל ה' מִכָּל וכו', הוא זה שיכול להכניע את הקליפה של הכהן דסט"א

ציונים והערות

לקודשא בריך הוא ואמר ברוך יי' אשר הציל אתכם וגו' עתה ידעתי כי גדול יי' וגו' ודא הוא כהן און סטרא אחרא דאיהו סטר שמאלא... כדין אסתלק קודשא בריך הוא ביקריה עילא ותתא ולבתר ייב אורייתא בשלימו דשלטנו על כלא'. יג. ראה רש"י (שמות יח, יא): 'מכל האלהים - מלמד שהיה מכיר בכל ע"א שבעולם שלא הניח ע"א שלא עבדה'. יד. ראה פרשת יתרו (שמות יח, יד-ט): 'יִקְרָא חֲתָן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה לָעֵם וַיֹּאמֶר מֶה הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה לָעֵם מִדּוֹעַ אַתָּה יוֹשֵׁב לְבִדְךָ וְכָל הָעָם נֹצֵב עֲלֶיךָ מִן בְּזָק עַד עָרֹב. וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לַחֲתָנוּ כִּי יָבֹא אֵלַי הָעָם לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים. כִּי יִהְיֶה לָהֶם דָּבָר בָּא אֵלַי וְשִׁפְטִיתִי בֵּין אִישׁ וּבֵין רֵעֵהוּ וְהוֹדַעְתִּי אֶת חֻקֵּי הָאֱלֹהִים וְאֵת תּוֹרָתוֹ. וַיֹּאמֶר חֲתָן מֹשֶׁה אֲלָיו לֹא טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר אַתָּה עֹשֶׂה. נָבֵל תִּבֶּל גַּם אַתָּה גַּם הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר עִמָּךְ כִּי כָבֹד מִמֶּךָ הַדָּבָר לֹא תוֹכֵל עֲשֹׂהוּ לְבִדְךָ. עַתָּה שָׁמַע בְּקִלִּי אֶינְעָצֶךָ. וְרָאה רש"י שם (פסוק יג): 'וישב משה וגו' ויעמוד העם - יושב כמלך וכולן עומדים והוקשה הדבר ליתרו שהיה מזלזל בכבודן של ישראל והוכיחו על כך שנא' מדוע אתה יושב לבדך וכולם נצבים'.

יב. ז"ל הזה"ק: 'תא חזי ברזא דקדושה איהו מלך וכהן ומשמש תחותיה בין לעילא בין לתתא, אית מלך לעילא דאיהו רזא דקדוש הקדשים ואיהו מלך עלאה, ותחותיה אית כהן רזא דאור קדמא דקא משמש קמיה, ודא איהו כהן דאק' גדול סטרא דימינא, אית מלך לתתא דאיהו כגוונא דההוא מלך עלאה ואיהו מלך על כלא דלתתא, ותחותיה אית כהן דמשמש ליה רזא דמיכאל כהנא רבא דאיהו לימינא, ודא איהו רזא דמהימנותא שלימתא סטרא דקדושה, בסטרא אחרא דלאו איהו סטרא דקדושה אית רזא דאיהו מלך והא אוקימנא דאק' (קהלת ד) מלך זקן וכסיל, ותחותיה אית כהן און, ודא הוא רזא דכתיב (הושע יב) ויאמר אפרים אך עשיתי מצאתי און לי... בשעתא דהאי מלך והאי כהן אתכפיין ואתברו כדין כל סטרין אחרנין אתכפיין ואודן ליה לקודשא בריך הוא כדין קודשא בריך הוא שליט בלחודי עילא ותתא כמה דאת אמר (ישעיה ב) ונשגב יי' לבדו ביום ההוא, כגוונא דא ורזא דא ממש עבד קודשא בריך הוא בארעא דתבר מלך זקן וכסיל ודא הוא פרעה... ולבתר אתבר ואתכפיא ההוא כהן און יתרו דמשמש תחותיה עד דאתא ואודי ליה

אמנם לעומת זה נולד שתי חסרונות, שבאם משה רבנו לבדו היה לומד עם בני ישראל וכולם שמעו מפיו הקדוש, היו כולם מתעלים ממדרגתם, ולא הי' נמצא בהם מרחק רב ממדרגתו, ולא הי' מגיע לומר לא אוכל אנכי לבדי לשאת. והשנית שלא היה מגיע לאסוף שבעים זקנים ומהם שנים שהתנבאו משה מת יהושע מכנים.

אבל בשביל שמושה ביקש מיתרו נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ד' וגו' לכה אתנו והטבנו לך, שעדיין לא נגזרה גזרת המרגלים והקב"ה חפץ להכניסם מיד לארץ, ומכיון שאמר לא אלך ומושה ביקש מיתרו עוד הפעם אל נא תעזוב אותנו, ולא מצינו שענה לו על זה, ומושה גמר דבריו והיית לנו לעינים, ע"י דיבורך (ע"י רש"י), נתקלקל הענין עד שניבאו משה מת, והכח שהי' תלוי בדבריו מחמת

ביאורים

(במדבר י, כט): 'נִקְעִים אֲנִיחֵנוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' אֹתוֹ אֲתָנָן לָכֶם לָכֶה אִתָּנוּ וְהַטַּבְנוּ לָךְ כִּי ה' דִּבֶּר מִוֶּבַּע עַל יִשְׂרָאֵל', שעדיין לא נגזרה גזרת המרגלים והקב"ה חפץ להכניסם מיד לארץ, ומכיון שאמר 'לא אלך' כי אם אל ארצִי וְאֶל מוֹלְדֹתִי אֵלַי (במדבר י, לו), ומושה ביקש מיתרו עוד הפעם (במדבר י, לא), אֵל נָא תֵּעֹזֵב אִתָּנוּ כִּי עַל כֵּן יָדַעְתָּ חֲתַנְתָּנוּ בְּמִדְבָּר וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינִים, ולא מצינו שיתרו ענה לו על זה, ומושה גמר דבריו 'וְהָיִיתָ לָנוּ לְעֵינִים' – ע"י דיבורך", בזה משה רבינו קיבל על עצמו את עצת יתרו עם חסרונותיה, ומתוך כך נתקלקל הענין עד שניבאו משה מת, והכח שהי' עתידו של משה רבינו תלוי

אמנם לעומת זה נולד שתי חסרונות, שבאם משה רבנו לבדו היה לומד עם בני ישראל וכולם שמעו מפיו הקדוש, היו כולם מתעלים ממדרגתם, ולא הי' נמצא בהם מרחק רב ממדרגתו, ואז היה יכול להנהיגם, ולא הי' מגיע בפרשנותו לומר לפני הקב"ה (במדבר יא, יד): 'לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל העם הזה כי כבד ממני' ט, והשנית שאם לא המתאוננים גם לא היה מגיע לאסוף שבעים זקנים, ומהם שנים שהתנבאו משה מת יהושע מכנים את ישראל לארץ כמבואר בהמשך הדברים טז.

ואם תאמר וכי יתרו יכול להוליד חסרונות למשה רבינו, אבל בשביל שמושה ביקש מיתרו

ציונים והערות

ראשים אחרים עליהם והיה טוב להם אז מעתה. כי ישראל נמשכין אחר הראשים שבהם ואי רישא דעמא זכאי כולא עמא זכאי כמו שאיתא בזה"ק (חלק ב, קצח. חלק ג, קיד). **טז.** וכמו שנאמר (במדבר יא, כו): 'וַיִּשְׁאַרְזוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּמַחֲנֵה שֵׁם הָאֶחָד אֱלֹדָד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִיָּד וַתֵּנַח עֲלֵהֶם הָרוּחַ וְהָמָּה בְּקִתְבִּים וְלֹא יָצְאוּ הָאֶהָלָה וַיִּתְּנָבְאוּ בְּמַחֲנֵה, ופירש רש"י (פסוק כח): 'שהיו מתנבאים משה מת ויהושע מכנים את ישראל לארץ'. **יז.** ראה תרגום יונתן: 'ואליפת לנא עיסק דינא'.

טו. ראה באר מים חיים (פרשת דברים): 'והנה משה רבינו גם הוא היה רצונו בזה שלא יתמנו עליהם ראשים אחרים וכאשר שמעתי מאדמו"ר הרב הקדוש איש אלהים מופת הדור ופלאו המנוח מוה"ר יחיאל מיכל זצללה"ה מגיד משרים מק"ק זלזטשוב שאמר בפירוש מה שאמר משה (במדבר יא, יא) ולמה לא מצאתי חן בעיניך לשום את משא כל העם הזה עלי וגו'. פירוש למה לא מצאתי חן הזה בעיניך שתשים באמת את משא כל העם הזה עלי ולעכבני ממניית

יקרא דקוב"ה שנתגייר ויצא למדבר כי הקב"ה אינו מקפח שכר כל ברי' (ב"ק לח:): נסתיים עד אומרו לא אלך.

ומשה התחרט שנתגלגל מזה נבואת אלדד ומידד, ואמר ומי יתן כל עם ה' נביאים, שיהי' נביאים בלי הדרגות שרי אלפים שרי מאות כאשר הי' קודם שבא יתרו והיו כולם באים לשמוע ממנו, הענין מזה שכולם קיבלו ממשה ולא הי' אפשר נביאות כזה אלא אם כן שאלדד ומידד קיבלו בלי אמצעות מש"ר.

אזר ליום ה' פרשת כי תשא חלמתי פר' ויהי בנסוע הארון, עתידה פרשה זו שתיעקר וכו' (שבת קטז: ועיי"ש ברש"י), כי ובנוחה יאמר, עתיד הקב"ה בזמן

ביאורים

ממנו, ואז היה מתוקן הענין מזה שכולם קיבלו ממשה, ולא הי' אפשר נביאות כזה, שיתנבאו שמשה רבינו מת אלא אם כן שאלדד ומידד קיבלו בלי אמצעות משה רבינו י"ח.

בחלום אדבר בו • הקב"ה עתיד לחזור בתשובה עבור ישראל בזמן שיהיה נייחא

אזר ליום ה' פרשת כי תשא חלמתי בענין פרשת ויהי בנסוע הארון, שאמרו חז"ל עתידה פרשה זו שתיעקר וכו' (שבת קטז: ועיי"ש ברש"י י"ט, כי בעתיד יתקיים 'ובנוחה יאמר', כלומר שעתיד הקב"ה בזמן שתהא נייחא

בדבריו כביכול, שרק בגללו התנבאו אלדד ומידד משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ, כי מחמת יקרא דקוב"ה שנתגייר ויצא למדבר זכה שתעשה עצתו פירות, כי הקב"ה אינו מקפח שכר כל ברי' (ב"ק לח:): ומתוך כך נסתיים הדבר עד אומרו לא אלך.

ומשה התחרט שנתגלגל מזה נבואת אלדד ומידד, ואמר (במדבר יא, כט), 'ומי יתן כל עם ה' נביאים', כלומר שיהי' כולם נביאים באופן שזה בלי הדרגות של שרי אלפים שרי מאות, כאשר הי' קודם שבא יתרו והיו כולם באים לשמוע

ציונים והערות

להגיד מאין לי בשר, אלא יש לו די והותר, לא בא לכל זה שידעו הנביאים לנבא משה מת וגו', כי לא יעשה דבר עד שגילה מקודם לעבדיו הנביאים, ואם לא הי' למי לגלות, ולמשה אינו בדין, נמצא שהי' עוד חי'. וראה מהרש"א (סנהדרין יז: ד"ה מתנבאים). **יט.** ז"ל הגמרא: 'דתניא רבן שמעון בן גמליאל אומר עתידה פרשה זו שתיעקר מכאן ותכתב במקומה ולמה כתבה כאן כדי להפסיק בין פורענות ראשונה לפורענות שנייה פורענות ראשונה ויסעו מהר ה' ואמר כמתאוננים פורענות ראשונה ויסעו מהר ה' ואמר רבי חמא ברבי חנינא שסרו מאחרי ה' והיכן מקומה אמר רב אשי בדגלים'. ופירש רש"י: 'עתידה פרשה זו - לעתיד, שיהו כל הפורעניות בטליו, ולא ידאגו לפורענות, ויצר הרע בטל'.

יח. עי' במד"ר (טו, יט): 'הזקנים לא נתפרשו שמותן הזקנים נפסקה נבואתן שהיה משל משה שנא' ואצלתי מן הרוח אשר עליך אבל אלו היתה רוח נבואתם מן הקדוש ברוך הוא ותנח עליהם הרוח'. וראה מה שכתב רבינו לעיל תשי"ד (ד"ה ומי יתן כל עם ה' נביאים): 'הכלל (עי' נחומא תזריע ט) כי בזמן שיש צדיק אין הקב"ה עושה דבר עד שמגלה מקודם להצדיק, ואיך הי' אפשר לגלות מיתת משה למרע"ה. והנה עי' ירידת בני" ממדרגתם מתאווה בשר, ולכן ביקש שיעמדו עוד נביאים, ונתגלה על ידם משה מת יהושע מכניס (רש"י). ומזה ידע כל צדיק שצריך לשוב בעד כל ישראל ולאחוז במדת גאווה שיחזיק עצמו לצדיק, כי לו חשב משה שהוא הצדיק ויכול לשוב עבורם, היינו מבשר תאוה ולא

שתהא נייחא לשוב עבור כל בני, וזה שובה ה' רבבות אלפי ישראל – בעד כל הרבבות שיש בהם, ואז יפוצו כל אויביך ה' שהם עתה אויבי בני ישראל (עי' רש"י), ואז תהיה נייחא אמיתית.

ביאורים

לשוב לעשות תשובה עבור כל בני ישראל, שיש בהם, ואז יפוצו כל אויביך ה' שהם עתה וזה כוונת הכתוב שובה ה' רבבות אלפי ישראל שיש בהם, ואז תהיה נייחא אמיתית כא.

ציונים והערות

(במדבר י, לה): 'יפוצו אויביך - המכונסין. וינסו משנאיך - אלו הרודפים. משנאיך - אלו שונאי ישראל שכל השונא את ישראל שונא את מי שאמר והיה העולם שנא' (תהלים פג) ומשנאיך נשאו ראש ומי הם על עמך יערימו סוד'.

כ. ראה מה שכתב רבינו לקמן תשל"ד: 'ובענין חטא יחיד יש סוד קטרוג הלבנה שהקב"ה אמר הביאו עלי כפרה (חולין ס:), להורות תשובה ליחיד, חטאות הציבור והיחיד (זבחים נב:), ויחיד שעושה תשובה מוחלין לו ולכל העולם (יומא פה:). כא. ז"ל רש"י

קריאה מעוררת

לעשות המצוה תמיד כמו פעם ראשונה

ויעש כן אהרן. פירש"י, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה. עפ"י האוה"ח הק' שהנרות לא היו קבועים ובכל יום הי' פורקם ומעמידם כמו חדש וחנינו. וידוע דבר שעושים פעם הראשון עושים בהתלהבות יותר מדבר ששונה כמה פעמים, וכמו שמצינו (במדבר יב, טו) שמושה רבינו בשבעת ימי המלוואים הי' כל יום מפרק המשכן ומעמידו, שיהי' חדש בכל יום. שאז עושים בשמחה ובזריזות, וזה שבחו של אהרן שלא שינה, כמו דבר ישן שעשה כמה פעמים, אלא תמיד עשה כאילו הוא פעם הראשון.

הוראות למעשה

- כל הנרות נוטים לאמצעי לקשר מעשים טובים של ישראל לשרשם ולהוריד שפע.
- מעשים טובים של ישראל למטה גורמים השפעה והארה למעלה.
- בנרות המנורה היו כולם נוטים לצד האמצעי לקשר ימין ושמאל.
- כשהיו ישראל במדבר היו משעבדים לבם למקום במה שהיו תלויים בעמוד הענן מתי שהוא נוסע.
- כשעומדים במדרגה גבוהה צריכים זהירות יתירה שלא ליפול משם לתאות האכילה.
- ע"י התקשרות לצדיקים מתעלים למדרגתו.
- עתיד הקב"ה בזמן שיהיה נייחא לשוב בתשובה עבור כל ישראל.

ואלה יעמדו על הברכה ידידינו הנכבדים
שהרימו תרומתם קודש להוצאת הגליון

נדבת ידידנו החשוב
הרב ברוך מושקוביץ שליט"א
לרגל נישואיו
בשעטו"מ

החתונה תתקיים ביום ה' כ"ג סיון
באולם שע"י ת"ת משכנوب ברחוב קהילות יעקב
רמת שלמה - ירושלים